

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ

Матеріали Всеукраїнської конференції
з міжнародною участю

**«ЕКОЛОГО-БІОЛОГІЧНА ОСВІТА
В КОНЦЕПЦІЇ “ЄДИНЕ ЗДОРОВ’Я”»**
(у режимі он-лайн)

Тернопіль, 27–29 квітня 2022 року

Тернопіль
ТНМУ
2022

Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Еколого-біологічна освіта в концепції “Єдине здоров’я”», за редакцією проф. Федонюк Л. Я. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2022. – 100 с.

Відповідальність за представлені результати досліджень несуть автори тез.

© ТНМУ «УКРМЕДКНИГА», 2022

УДК 615.242:454

АКТУАЛЬНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ В СТОМАТОЛОГІЇ

Борисюк І.Ю., Фізор Н.С., Кравченко Л.С., Шпильовий С.О.
Одеський національний медичний університет МОЗ України
м. Одеса, Україна

natalifizor17@gmail.com

Запальні захворювання ротової порожнини займають лідируючі позиції серед стоматологічних захворювань. Вони поширені серед всіх верств населення, а також мають схильність до постійного росту захворюваності.

Медичний термін «хвороби пародонту» об'єднує широкий спектр патологічних змін. Найчастіше ці захворювання проходять у формі гінгівіту або пародонтиту, які відносяться до найбільш поширених інфекцій людини. Тяжкість і тривалість захворювань пародонта залежить від чинників, що впливають на взаємовідносини бактерій і макроорганізму, наприклад, ендокринних змін в період статевого дозрівання, застосування лікарських засобів, виснаження.

Мета роботи – вивчення та аналіз асортименту стоматологічних лікарських засобів ринку України та актуальності розробки нового стоматологічного гелю.

Захворювання тканин пародонту займають одне з провідних місць в структурі стоматологічної захворюваності, що пов'язано зі значним їх поширенням серед дорослого населення України працездатного віку. Етіологія та патогенез захворювань пародонту є складними і до цього часу недостатньо з'ясованими.

Поширення захворювань пародонту, тривалий перебіг, що часто переходить в хронічну форму, важкість в досягненні позитивного терапевтичного ефекту, зміна якісного та кількісного складу мікрофлори, а також розвиток мультирезистентних форм потребують створення та вдосконалення лікарських препаратів для місцевого лікування пародонту.

Для проведення аналізу фармацевтичного ринку стоматологічних лікарських засобів було використані дані з Державного реєстру. Згідно з даними Державного реєстру лікарських засобів, станом на 1 січня 2018 року український фармацевтичний ринок був представлений 80 позиціями лікарських засобів. Лікарська рослинна сировина становить 17 позиції (21,25%), а лікарські препарати – 63 позиції (78,75%).

Протягом 3 років фармацевтичний ринок зазнав змін. На 1 серпня 2021 року на ринку України було зареєстровано 70 позицій препаратів, що застосовуються в стоматології. Співвідношення лікарської рослинної сировини і лікарських препаратів склало: 16 (22,85%) і 54 позицій.

Було проведено дослідження українського фармацевтичного ринку в залежності від країни-виробника. За даними 2018 року український фармацевтичний ринок наповнювали препарати вітчизняного виробництва – 55 позицій (69%) і препарати імпорту 25 позицій (31%) . Станом на 2021 рік, наповненість ринку дещо змінилась: імпорт склав 33% і був представлений 23 позиціями, кількість вітчизняних виробників зменшилась до 47 позицій і це склало 67% ринку. На фармацевтичний ринок надійшли з Грузії 2 позиції, а саме листя евкаліпту звичайного та прутovidного та Канади 1 позиція – стоматологічний гель «Дентол», але перестали надходити з Ізраїлю та Нідерландів. Лікарські засоби з Франції на 2018 рік становили 3% і були представлені 2 позиціями, а на 2021 рік – 1% (1 позиція). Німеччина в 2018 році була представлена 1 позицією, а в 2021 році збільшила імпорт до 3 позиції і зайняла 3 місце серед іноземних виробників. Нові препарати Німеччини – «Камістад®» та «Дентінокс-гель Н». Лікарські засоби з Вірменії, Боснії та Герцеговини та Болгарії залишились без змін і представлені 1 позицією.

За 3 роки змінились позиції імпорту лікарських препаратів: в 2018 році лідером була індійська компанія Енк'юб Етікалз Прайвіт Лімітед, вона імпортувала 16% препаратів закордонного виробництва. Станом на 2021 рік найбільшими імпортерами є фармзавод Єльфа А.Т. – Польща та Юнік Фармасьютікал Лабораторіз, Індія, вони займають по 9% від всього імпорту. Вітчизняний фармацевтичний ринок станом на 2018 рік представлений 17 фірмами, а на 2021 рік їх кількість збільшилась до 19, а кількість досліджуваних лікарських засобів, що застосовуються в стоматології зменшилась з 55 позицій до 47 відповідно.

Лідируючу сходинку в 2018 році тримав ПрАТ фармацевтична фабрика «Віола», вона виготовляла 12,7% всіх лікарських засобів. По 10,9% фармацевтичного ринку займають АТ «Лубнифарм», та ТОВ «Тернофарм», ТОВ «Фармацевтична фірма «Вертекс» займає 9,1%.

Станом на 2021 рік лідером залишається ПрАТ фармацевтична фабрика «Віола» (12,7%) випускає 6 позицій, а саме: трава звіробою, кора дуба, листя шавлії, листя евкаліпту, «Хлоргексидин-Віола», «Метровіол дента». По 5 позицій виготовляють ТОВ «Тернофарм» – звіробою трава, «Дента краплі», настойка евкаліпта, «Кандід», кора дуба та ТОВ «Фармацевтична компанія «Здоров'я» – «Метронідазол-Здоров'я», «Хлоргексидин-Здоров'я», «Пропосол-Здоров'я», «Стомато-гель-Здоров'я», «Камідент-Здоров'я», вони займають по 10,6%. По 4 позиції АТ «Лубнифарм» – «Ротокан», листя евкаліпту прутovidного, «Евкаліпт», листя шавлії, ПАТ «Хімфармзавод «Червона зірка» – «Хлоргексидин-КР», «Гландум», «Фітодент ®», листя евкаліпту, ПрАТ «Ліктрави» – трава звіробою, кора дуба, листя евкаліпту прутovidного, листя шавлії – по 8,5%.

Також був проведений порівняльний аналіз лікарських форм для місцевого лікування в стоматології вітчизняних та іноземних виробників на фармацевтичному ринку України. Згідно результатів, в 2018 році вітчизняні виробники надавали перевагу ЛРС- 17 позицій, що склало 31% . В відсотковому співвідношенні листя становить 16,4%, трава і кора по 7,3%. Лідером серед лікарських форм є спреї, вони займають 16% ринку. Також наявні велика кількість розчинів 8 позицій – 14%. В меншій кількості присутні такі форми: настойки – 7 позицій (13%), гелі – 5 позицій (9%) та таблетки – 3 позиції (5%).

Станом на 2021 рік ситуація дещо змінилась, лікарська рослинна сировина зменшилась до 13 позицій (28%). Листя займають 15%, трава та кора по 6,3%. Збільшилась кількість розчинів до 12 позицій (26%), а кількість настоек зменшилась до 4 позицій (9%). Також зменшилась кількість гелів – 4 позиції (9%), таблеток – 2 позиції (5%), та краплі – 1 позиція (2%).

Щодо іноземного асортименту лікарських стоматологічних форм, то в 2018 році гелі та розчини для місцевого застосування були представлені однаковою кількістю – по 8 позицій (по 32%). Спреї та таблетки мали дещо меншу кількість позицій – 4 та 2 відповідно. Льодяники та дентальні пасти дещо розширили асортимент лікарських форм. В 2021 році імпорт гелів зріс у відсотковому відношенні до 35% і представлений 8 позиціями, а розчини навпаки, зменшились до 6 позицій (26%).

На фармацевтичний ринок було імпортовано 3 позиції ЛРС, які представлені листями евкаліпту звичайного, евкаліпту прутовидного, листями шавлії і 3 позиції спреїв: «Тантум верде®» Азіенде Кіміке Ріуніте Анжеліні Франческо А.К.Р.А.Ф. С.п.А., Італія, «Гексорал®» Дельфарм Орлеан, Франція та «Т-септ®» АйСіЕн Польфа Жешув Ес.Ей., Польща. Таблетки, пасти і льодяники представлені по 1 позиції (4%).

Проведено аналіз фармацевтичного ринку стоматологічних лікарських засобів, що зареєстровані та використовуються в Україні, – в більшості препарати вітчизняних виробників. Фармацевтичний ринок стоматологічних засобів для лікування запальних захворювань пародонту – динамічний, і постійно відбувається реєстрація нових лікарських засобів.